

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 697/2016-7

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ranka Marijana, kao predsjednika vijeća, te Ileane Vinja, Melite Božičević Grbić, Vesne Vrbetić i Žarka Dundovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice – specijalistice Maje Ivanović Stilinović, kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog J. K., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. i drugih Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 53/91, 39/92, 91/92, 31/93, 35/93, 108/95, 16/96 i 28/96 – dalje u tekstu OKZRH), odlučujući o žalbama optuženika i državnog odvjetnika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 10. listopada 2016. broj K-Rz-2/2013, u sjednici održanoj 5. ožujka 2020., u nazočnosti optuženika osobno i njegovog branitelja, odvjetnika V. N. iz P.,

presudio je:

Žalbe optuženog J. K. i državnog odvjetnika odbijaju se kao neosnovane te se potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom, pod toč. 1. izreke, oglašen je krivim opt. J. K. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je, uz primjenu odredaba o ublažavanju kazne, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine u koju mu je uračunato vrijeme lišenja slobode od 1. ožujka 2012. do 10. listopada 2012.

Temeljem čl. 148. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14 - dalje u tekstu: ZKP/08), optuženik je obavezan snositi troškove kaznenog postupka u ukupnom iznosu od 33.076,45 kn.

Istovremeno, pod toč. 2. izreke, opt. J. K. oslobođen je od optužbe temeljem čl. 453. toč. 3. ZKP/08 da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. u vezi čl. 28. st. 2. OKZRH, činjenično i pravno opisano u tom dijelu izreke prvostupanjske presude.

Žalbu podnose optuženik i državni odvjetnik.

Optuženik se žali po svom branitelju V. N., odvjetniku iz P., i pobija osuđujući dio prvostupanjske presude zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te zbog odluke o kazni i troškovima postupka, a oslobađajući dio te presude zbog odluke o troškovima kaznenog postupka, s prijedlogom da se osuđujući dio prvostupanjske presude preinači i optuženik oslobodi od optužbe, a podredno da se ukine i vrati sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje, dok da se oslobađajući dio prvostupanjske presude preinači i odredi da troškovi padaju na teret proračunskih sredstava. Ujedno je zatražena obavijest o sjednici drugostupanjskog vijeća.

Državni odvjetnik pobija oslobađajući dio prvostupanjske presude zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, a osuđujući dio zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se oslobađajući dio prvostupanjske presude ukine i vrati sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje, a osuđujući dio preinači i optuženiku izrekne kazna zatvora u duljem trajanju.

Odgovor na žalbu optuženika nije podnesen.

Na žalbu državnog odvjetnika odgovorio je optuženik po svom branitelju, u kojem pobija žalbene navode ističući njihovu neosnovanost te predlaže da se ista odbije.

Prije održavanja sjednice vijeća spis je, sukladno čl. 474. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 - dalje u tekstu: ZKP/08-I), dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske koje ga je u roku vratilo.

Sjednici ovog drugostupanjskog vijeća nazočio je optuženik osobno i njegov branitelj V. N., odvjetnik iz P., koji je usmeno izložio navode žalbe, kao i odgovora na žalbu. Uredno obaviješteni zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske nije pristupio pa je sjednica održana u njegovoj nenazočnosti, sukladno čl. 495. st. 4. ZKP/08-I.

Žalbe nisu osnovane.

U odnosu na osuđujući dio prvostupanjske presude

Suprotno tvrdnji žalbe optuženika, nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. Naime, žalitelj tvrdi da je izreka prvostupanjske presude nerazumljiva u dijelu naznačenih povreda odredaba međunarodnog prava, jer se, po stajalištu žalitelja, u izreci citirana povreda čl. 147. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori broj 5/94 – dalje u tekstu: Konvencija), ne odnosi na konkretan slučaj. Stoga kazneno djelo, onako kako je opisano u izreci pobijane presude, ne sadrži obilježje kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je optuženik oglašen krivim.

Nasuprot tome, činjenični opis kaznenog djela iz izreke pobijane presude sadrži jasnu naznaku svih elemenata bića predmetnog kaznenog djela, a proturječnost s razlozima navedenim u obrazloženju presude, kako paušalno ističe žalitelj, nije zamijećena. Ovim

navodima žalbe se, u stvari, obrazlaže žalbena osnova povrede kaznenog zakona iz čl. 469 toč.1.ZKP/08 koja će nastavno biti predmetom razmatranja.

Također, iskaz svjedoka F. D. dan pred državnim odvjetnikom nije nezakonit dokaz koji bi, prema stajalištu žalitelja, trebalo izdvojiti iz spisa samo zato što je svjedoku tijekom ispitivanja predložen dio iskaza svjedoka L. B. Tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom takav prijedlog za izdvajanje dokaza nije stavljen, već se to po prvi puta čini u žalbi. Međutim, navedeni svjedok ispitan je pred državnim odvjetnikom na ročištu od 29. listopada 2012. sukladno važećem zakonu uz sva propisana upozorenja pa nakon što je u slobodnom izlaganju iznio svoja saznanja, nije bilo zapreke zatražiti njegovo očitovanje o sadržaju drugih izvedenih dokaza. U svakom slučaju, ovdje se ne bi radilo o osnovu za izdvajanje tog dokaza u smislu čl. 10. ZKP/08, već žalitelj, u stvari, osporava značaj tog iskaza u kontekstu njegove izmjene na raspravi, o čemu će nastavno biti riječi.

Stoga, dakle, nije ostvarena niti bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08.

Pobijajući činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda optuženik traži preocjenu iskaza svjedoka L. B. i R. L. ukazujući da isti nisu međusobno suglasni, a svjedoci su višekratno ispitan pred državnim odvjetnikom, što sve po stajalištu žalitelja izaziva sumnju u vjerodostojnost onoga što su izjavili. U tom kontekstu, trebalo je dozvoliti suočenje optuženika i svjedoka R. L., što je prvostupanjski sud neosnovano odbio učiniti. Smatra se da je prvostupanjski sud trebao prihvatiti izmijenjeni iskaz svjedoka F. D. s rasprave, koji dokaz je konfrontiran i kao takav jedini ima valjanu dokaznu snagu. Ponavlja se da je optuženik, izdavanjem naloga za uništenje nekoliko već oštećenih kuća (bunkera), koji su za hrvatske vojnike predstavljali opasnost jer ih je neprijatelj koristio kao zaklon, postupao po zapovijedi nadređenog časnika koja je bila opravdana vojnim potrebama pa se prema tome ne radi o samovoljnom i protupravnom uništavanju imovine civila. Na tu okolnost trebalo je ispitati vještaka vojne struke, što je propušteno učiniti. Isto tako, nije provedena identifikacija oštećenih objekata niti je utvrđena njihova stvarna vrijednost, već sud "samo nagađa" da se radilo o vrijednosti većoj od 600.000,00 kn pa su činjenice koje čine obilježje kaznenog djela ostale neutvrđene, tim više jer je prvostupanjski sud odbio provesti dokaz pregledom CD-a RTV-a K.

Suprotno ovim tvrdnjama žalbe, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao sud drugog stupnja, nalazi da je prvostupanjski sud, u zakonito provedenom dokaznom postupku, sve činjenice potpuno i pravilno utvrdio te je sa sigurnošću našao dokazanim da je optuženik, kao zapovjednik Izviđačke satnije ... Gardijske brigade Hrvatske vojske tijekom vojne akcije zapovjedio podređenim hrvatskim vojnicima da pale i ruše kuće na širem području mjesta L. Č., P. i Nj., što su oni i učinili, čime je prouzročena šteta velikih razmjera koja nije bila opravdana vojnim potrebama te je time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Žalitelj u žalbi bezuspješno prigovara istinitosti iskaza svjedoka R. L. i L. B. Nasuprot tome, prvostupanjski sud ove iskaze valjano i detaljno ocjenjuje, kako same za sebe, tako i u kontekstu drugih provedenih dokaza, te im s pravom poklanja vjeru, koju ocjenu prihvaća i ovaj žalbeni sud. Naime, svjedoci govore iz proživljenog iskustva, dosljedno i uvjerljivo te nije utvrđen nikakav motiv za lažno terećenje optuženika, kao njihovog suborca tijekom

Domovinskog rata. Pri tome, okolnost da su isti opetovano ispitani tijekom istrage, na što žalitelj ukazuje, ne izaziva sumnju u istinitost onoga što su izjavili, tim više jer je to bila uputa optužnog vijeća suda prvog stupnja pri vraćanju optužnice državnom odvjetniku u smislu čl. 356. ZKP/08.

Nadalje, nije sporno da je za vrijeme, inače legalne i opravdane vojne akcije Hrvatske vojske, u mjestima L. Č., P. i Nj. bio zapaljen, oštećen i razrušen veći broj civilnih objekata i to, kako tijekom borbenih akcija s neprijateljskim formacijama, tako i neovisno o tome. O tome su tijekom postupka govorili brojni svjedoci koji, doduše, nagađaju po čijoj inicijativi je to učinjeno, jesu li to radili civili zbog odmazde prema izbjeglom srpskom stanovništvu ili osobe revoltirane odlukom o povlačenju snaga s tog područja ili, pak, zbog potrebe uklanjanja objekata koji su potencijalno mogli biti iskorišteni za neprijateljsko djelovanje.

Međutim, ono što je bilo odlučno utvrditi jest da li su upravo hrvatski vojnici na tom području palili i rušili kuće civila i ako jesu, da li im je i tko to naredio i s kojom svrhom.

Iz suglasnih iskaza hrvatskih vojnika, svjedoka R. L. i L. B., nedvojbeno slijedi da je zapovijed za paljenje i rušenje kuća izdao upravo optuženik, a što niti on ne poriče braneći se da je morao izvršiti naredbu primljenu preko motorole od višeg časnika (ne imenuje kojeg). U tom kontekstu, dakle, kada postoje dva relevantna dokaza o tome po čijoj su zapovijedi hrvatski vojnici palili i rušili objekte na spornom području, prvostupanjski je sud osnovano uzeo u obzir i iskaz svjedoka F. D. iz istrage jer, iako je isti dan pred državnim odvjetnikom bez nazočnosti optuženika i njegovog branitelja te je kasnije izmijenjen na raspravi, njegov sadržaj se uklapa u druge provedene dokaze koji potvrđuju njegovu vjerodostojnost te time ne predstavlja odlučujući niti isključivi dokaz temeljem kojih sud utvrđuje kaznenu odgovornost optuženika. S tim u vezi žalitelj promašeno tvrdi da dokaznu snagu imaju isključivo iskazi svjedoka s rasprave koji su pribavljeni u kontradiktornoj fazi postupka. Nasuprot tome, dokaznu snagu imaju i dokazne radnje izvedene od strane državnog odvjetnika tijekom istrage time da, u slučaju kada se, kao ovdje, radi o nekonfrontiranim dokazima, iste treba pažljivije ocijeniti u kontekstu drugih dokaza izvedenih na raspravi te u slučaju postojanja tzv. dodatnih čimbenika koji bi osnažili sadržaj iskaza iz istrage, treba utvrditi njihovu vjerodostojnost i značaj za donošenje presude, što je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju valjano učinio.

Nadalje, žalitelj problematizira utvrđenje suda prvog stupnja prema kojem paljenje i rušenje tih objekata nije bilo opravdano vojnim potrebama. Žalitelj smatra da za utvrđivanje te činjenice prvostupanjski sud nije imao dovoljno stručnog znanja, već je trebao tražiti mišljenje "vještaka vojne struke". Međutim, taj dokazni prijedlog nije stavljen na raspravi pred prvostupanjskim sudom niti žalitelj navodi razloge zbog kojih to ranije nije učinio pa je isti suprotan zabrani iz čl. 466. st. 4. ZKP/08. No, neovisno o tome, ovaj žalbeni sud u potpunosti prihvaća argumentaciju prvostupanjskog suda da se konkretno radilo o imovini civila čije uništavanje nije bilo opravdano vojnim ciljevima.

Naime, svjedok R. L. iskazuje da je takva zapovijed izdana dan prije povlačenja, a svjedok L. B. iskazuje da je optuženik izdao takvu zapovijed "jer da bi nakon povlačenja HV-a kuće mogle biti pogodan zaklon za pripadnike neprijateljske vojske".

Navedeno ukazuje da je do zapaljenja i rušenja spornih objekata došlo nakon prestanka vojnih aktivnosti, a prije povlačenja Hrvatske vojske s tog područja, što ukazuje da

vojnog opravdanja više nije bilo. Ovo tim više jer je optuženiku bilo poznato da će odmah po povlačenju hrvatskih vojnika to područje osiguravati jedinice UNPROFOR-a, kao "tampon zona" između zaraćenih strana, zbog čega nastavak borbenog djelovanja nije bio aktualan niti izgledan.

Pri tome, nesporno se radilo o objektima redovito namijenjenim civilnoj upotrebi (kućama, stajama i sl.) pa se, prema čl. 52. st. 1. i 3. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. (Protokol I), presumira da isti nisu bili upotrijebljeni za djelotvorno pridonošenje vojnim akcijama, a obrana u postupku, osim što je to pokušala osporiti uopćenim tvrdnjama, nije dokazala suprotno.

Optuženik u žalbi ponavlja da je naredbu za paljenje i rušenje objekata primio usmeno putem motorole, pri čemu ne navodi (ne sjeća se) tko mu je takvu zapovijed izdao. Međutim, s obzirom na položaj optuženika kao zapovjednika Izviđačke satnije te uobičajeni način izdavanja takvih naredbi pisanim putem, prvostupanjski sud osnovano otklanja ovu uopćenu tvrdnju obrane kao pokušaj izbjegavanja vlastite kaznene odgovornosti. Pri tome, iako je vojna hijerarhija i obveza poštivanja zapovijedi viših časnika immanentna svakoj, pa i Hrvatskoj vojsci, treba reći da sve kada bi takva zapovijed i bila dana optuženiku, ista ga ne bi oslobađala od individualne kaznene odgovornosti s obzirom da se odnosila na počinjenje ratnog zločina. Stoga prvostupanjski sud osnovano zaključuje da, osim što ovaj navod obrane nije vjerodostojan, nije niti odlučan za dokaznost predmetnog kaznenog djela.

Također, prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da se, s obzirom na brojnost zapaljenih i uništenih kuća, ovdje očito radilo o vrijednosti imovine velikih razmjera. Pri tome, ne radi se tek o "nagađanju" prvostupanjskog suda, kao što tvrdi žalitelj, već o logičkom i trezvenom zaključku temeljenom na životnom iskustvu. Naime, svjedok L. B. iskazuje da je njegova grupa zapalila najmanje 10 objekata, dok iz iskaza svjedoka R. L. proizlazi da se zapovijed optuženika odnosila na sve kuće u tom području, s time da je njegova grupa srušila ili zapalila oko 20 kuća. Stoga, dakle, neovisno o mogućnosti da su ti objekti već bili ratom oštećeni, pa dijelom i građeni od drva, očito je da njihova brojnost i vrijednost (zajedno s inventarom) znatno nadmašuje pojam imovine velikih razmjera zbog čega se identifikacijom tih objekata i procjenom njihove točne vrijednosti, kako predlaže žalba, ne bi utvrdilo drugačije činjenično stanje o opsegu te materijalne štete, kao obilježja kaznenog djela.

U tom kontekstu, nije bilo potrebe za pregledom CD-a RTV K. na raspravi, tim više jer je taj dokazni prijedlog obrana obrazlagala potrebom utvrđivanja okolnosti pod kojima je došlo do zarobljavanja neprijateljskih vojnika, dakle, vezano za potpuno druge, ovdje nebitne okolnosti.

Stoga, dakle, navodima žalbe nisu s uspjehom dovedeni u sumnju činjenični zaključci suda prvog stupnja pa je pravilnom primjenom materijalnog prava optuženik osnovano oglašen krivim i osuđen za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH opisanog pod toč. 1. izreke prvostupanjske presude.

Naime, nije u pravu žalitelj niti kada smatra da je povrijeđen kazneni zakon jer da djelo, onako kako je opisano u izreci pobijane presude, ne sadrži obilježja kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je oglašen krivim.

Naime, žalitelj u žalbi polazi od pogrešne pretpostavke da se ovdje radi o oružanom sukobu koji nema međunarodni karakter. Takav zaključak, međutim, ne proizlazi kako iz činjeničnog, tako niti pravnog opisa kaznenog djela naznačenog u izreci. Upravo suprotno, obilježje predmetnog kaznenog djela vezano za stanje rata ili oružanog sukoba nedvojbeno proizlazi iz navoda izreke da je kazneno djelo počinjeno "za vrijeme trajanja oružanog sukoba Hrvatske vojske i srpskih paravojnih formacija na području Republike Hrvatske" time da je, kako iz izreke, tako i obrazloženja presude jasno da se u to vrijeme radilo o međunarodnom oružanom sukobu. Naime, s obzirom na utvrđeno vrijeme događaja u rujnu 1993., a u kontekstu općepoznate činjenice da je Sabor Republike Hrvatske dana 8. listopada 1991. donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske sa bivšom SFRJ, nikakve dvojbe nema da se vojna akcija vodila za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba na tlu Republike Hrvatske. Imajući u vidu da se povrede Konvencije podjednako odnose na sve oružane sukobe, kako je vidljivo iz čl. 2. te Konvencije, to je u izreci citirana teška povreda iz čl. 147. Konvencije pravilno naznačena i utvrđena od strane suda prvog stupnja.

Isto tako, nenavođenjem točnog iznosa štete koja je nastupila paljenjem i rušenjem kuća izreka prvostupanjske presude nije manjkava budući da je u pravnom opisu kaznenog djela jasno naznačeno da se radi o uništenju imovine velikih razmjera. To, međutim, predstavlja obilježje dovršenog kaznenog djela ratnog zločina, kako prema zakonskom opisu djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, tako i definiciji teške povrede u čl. 147. Konvencije. Ovaj potonji propis, suprotno tvrdnji žalbe, ne sadrži pojam "neopravdana šteta u velikom obimu", već upravo izričaj neopravdane štete u velikim razmjerima. O kojoj se šteti konkretno radi prvostupanjski je sud dao valjane razloge u obrazloženju svoje presude osnovano zaključujući da ista nadmašuje vrijednost od 600.000,00 kn. Pri tome, aktualni Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19 – dalje u tekstu: KZ/11) u čl. 91. st. 1. toč. 8. kao element bića djela, propisuje "opsežno" uništavanje imovine bez tumačenja tog pojma u čl. 87. KZ/11 pa isti za optuženika nije blaži, kako prema obilježju djela, tako niti po zapriječenoj kazni (sada najmanje pet godina zatvora ili kazna dugotrajnog zatvora).

Nadalje, nisu u pravu optuženik niti državni odvjetnik kada traže blaže, odnosno strože kažnjavanje optuženika.

Suprotno tvrdnji žalbe optuženika, prvostupanjski je sud u dostatnoj mjeri cijenio sve utvrđene olakotne okolnosti pa tako njegovu neosuđivanost, sudioništvo u Domovinskom ratu i time uzrokovanu invalidnost tj. zdravstvene tegobe posljedicom ranjavanja te psihičke smetnje iz kruga PTSP (list 1196 spisa), kao i činjenicu da je otac četvero djece te da se primjereno ponašao tijekom ovog kaznenog postupka.

Upravo brojnost i značaj tih olakotnih okolnosti, uz protek vremena od događaja, opravdao je izricanje kazne zatvora ispod zakonom zapriječenog minimuma pa daljnjem blažem kažnjavanju optuženika nema mjesta.

S druge strane, nije u pravu niti državni odvjetnik kada predlaže strožu kaznu. Prvostupanjski sud pravilno zaključuje da otegotnih okolnosti u konkretnom slučaju nema. Žalbom isticana činjenica da je počinjenjem kaznenog djela uništena imovina velikih razmjera na širem području, sama po sebi, predstavlja element bića kaznenog djela i kao takva se ne

može dvostruko vrednovati niti ista znatno premašuje uobičajene štete proizašle iz sličnih događaja. Neka posebna upornost u ponašanju optuženika nije utvrđena niti ona proizlazi iz iskaza saslušanih svjedoka.

Zbog navedenog, stav je Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao suda drugog stupnja, da je kazna zatvora u trajanju od tri godine primjerena i pravedna te dostatna da se njome izrazi odgovarajući prijekor društva te istovremeno upozori optuženik, kao i drugi građani, da se klone sličnih ponašanja.

Konačno, nije u pravu optuženik niti kada pobija odluku o troškovima kaznenog postupka. Naime, svi materijalni troškovi vezani za pristup svjedoka sudu realno su nastali i optuženik ih je obavezan snositi, kao i paušalnu svotu koja je odmjerena sukladno duljini postupka te imovnom stanju optuženika. Tek u slučaju da optuženik naknadno dokaže nemogućnost plaćanja tih troškova, može biti djelomično ili u cijelosti oslobođen obveze snasjanja istih.

U odnosu na oslobađajući dio prvostupanjske presude

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da se oslobađajuća presuda protiv optuženika temelji na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju.

Naime, žaliteljeva je procjena da su tijekom postupka prikupljeni sigurni dokazi o tome da je optuženik, kao zapovjednik Izviđačke satnije ...Gardijske brigade HV-a, iako svjestan da će njemu podređeni vojnici usmrtili četiri zarobljena pripadnika tzv. vojske RSK, povrijedio svoju dužnost da ih u tome spriječi pa je time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. u vezi čl. 28. st. 2. OKZRH.

Ovo stajalište državnog odvjetnika nije točno jer nema uporišta u rezultatima provedenog dokaznog postupka, što sud prvog stupnja pravilno uočava.

Navodi žalbe svode se na preocjenu provedenih dokaza, poglavito iskaza svjedoka M. T., I. H. i R. L. kojima je sud, kako smatra žalitelj, trebao pokloniti vjeru. Međutim, suprotno stajalištu žalitelja, prvostupanjski je sud prihvatio iskaze spomenutih svjedoka kao vjerodostojne, ali je ocijenio da isti, po svom sadržaju i brojnosti, a u nedostatku drugih dokaza, sami za sebe nisu dostatni za siguran zaključak o dokazanosti kaznenog djela.

Naime, prije svega treba reći da u postupku nije utvrđen identitet ratnih zarobljenika koji su oštećeni kaznenim djelom iz optužnice niti ih se sa sigurnošću moglo povezati sa žrtvama navedenim u pročitanoj zapisnici o identifikaciji mrtvih tijela sačinjenom nakon provedene vojne akcije. Stoga, dakle, i dalje postoji sumnja u pogledu daljnje sudbine četiri NN zarobljenika koji se spominju u optužnici, a istu bi bilo moguće otkloniti samo temeljem sigurnih iskaza svjedoka koji bi potvrdili njihovu smrt te, nastavno tome, koji bi svjedočili da je optuženik bio upoznat s namjerom podređenih mu hrvatskih vojnika da navedene zarobljenike ubiju, ali ih u tome nije spriječio iako je, kao njihov zapovjednik, to bio dužan učiniti.

Što se tiče jedne NN osobe starosti 50-60 godina koju su hrvatski vojnici zarobili na groblju u L. Č., žalitelj ukazuje da, neovisno o tome što je svjedok M. T. izmijenio svoj iskaz

na raspravi, treba prihvatiti terećenje optuženika koje je svjedok dao u istrazi. Međutim, u situaciji kada se, kao ovdje, radi o nekonfrontiranom dokazu budući da obrana nije bila prisutna tom ispitivanju, a ne postoje drugi dokazi koji bi potvrdili njegovu istinitost kao tzv. dodatni čimbenici protuteže, tada se samo na takvom dokazu ne može zasnovati osuđujuća presuda u odlučujućoj mjeri, kako pravilno ocjenjuje prvostupanjski sud.

Nadalje, svjedoci Z. Z., N. P. i I. H., iako spominju zarobljavanje jednog pripadnika neprijateljske vojske starosti između 40 i 50 godina (N. P. govori da je zarobljen na groblju u P., a I. H. da je imao ozlijeđenu ruku), isti ne znaju tko ga je i kuda odveo niti koja je njegova daljnja sudbina te u tom kontekstu ne spominju optuženika, makar i samu činjenicu njegove nazočnosti tom događaju. O tome da je optuženik bio svjestan zarobljavanja ove osobe i njezinog dovođenja u bazu govori samo svjedok I. H., međutim, on također nema osobnih saznanja što se sa zarobljenikom dalje događalo, već je tek naknadno čuo da je istog "pojeo mrak", iz čega je zaključio da bi to mogao narediti upravo optuženik. Dakle, taj svjedok ne govori iz osobnog opažanja, već je "od nekoga čuo" i potom donio vlastite zaključke. S obzirom da se radi tek o jednom svjedoku koji svoja saznanja crpi od nepoznatih osoba ("rekla – kazala"), tada sud prvog stupnja s pravom zaključuje da nije sa sigurnošću dokazana činjenica, kako smrti tog zarobljenika, tako niti da bi optuženik takvo što naredio, odnosno propustio spriječiti druge da to učine.

Što se tiče situacije o kojoj govore svjedoci R. L. i B. P. kada su bazu istovremeno dovedena dva zarobljenika, samo je svjedok R. L. čuo da su isti ubijeni u staji i da je to, po pričanju pok. M. V., učinio svjedok B. (M.) P., što ovaj opovrgava. Budući da svjedok R. L. potvrđuje nazočnost optuženika tek pri dovođenju zarobljenika, ali ne i prilikom njegovog odvođenja i navodnog smaknuća, tj. nema osobnih i neposrednih saznanja o činjenicama koje su odlučne za utvrđivanje kaznene odgovornosti optuženika, to sud prvog stupnja s pravom zaključuje da izostaju čvrsti i nepobitni dokazi koji su nužni za osudu optuženika vezano za ovaj događaj.

Zaključno, dokazi koje je optužba predočila tijekom postupka mogli bi izazvati stanovitu sumnju da je optuženik, propuštanjem svoje zapovjedničke dužnosti, ostvario elemente bića inkriminiranog kaznenog djela ratnog zločina, međutim, takva sumnja, i po ocjeni ovog Vrhovnog suda, nije dostatna za siguran zaključak o dokazanosti predmetnog kaznenog djela pa je primjenom načela *in dubio pro reo*, kako propisuje čl. 3. st. 2. ZKP/08., optuženika trebalo osloboditi od optužbe.

Kako slijedom izloženih razloga pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja nije s uspjehom dovedena u sumnju, to je žalbu državnog odvjetnika kao neosnovanu trebalo odbiti.

Neosnovani su i navodi žalbe optuženika kojima oslobađajući dio prvostupanjske presude pobija zbog odluke o troškovima kaznenog postupka smatrajući da su isti, sukladno čl. 149 st. 1. ZKP/08, trebali pasti na teret proračuna. Nasuprot tome, prvostupanjski sud pravilno zaključuje da su materijalni troškovi ukupno 26 svjedoka nastali podjednako kako u vezi djela pod toč. 1. izreke, za koje je optuženik oglašen krivim, tako i u vezi kaznenog djela pod toč. 2. za koje je oslobođen od optužbe, s obzirom da su svi svjedoci istovremeno ispitani na okolnosti oba slučaja. Budući da se troškovi nastali u vezi oslobađajućeg dijela presude ne mogu izdvojiti iz ukupno nastalih troškova postupka, to je, sukladno čl. 148. st. 2. ZKP/08, optuženik pravilno obavezan snositi ih u cijelosti.

Kako, dakle, navodi žalbi nisu osnovani, a ispitivanjem pobijane presude nisu nađene povrede na koje ovaj žalbeni sud, u smislu čl. 476. st. 1. ZKP/08-I, pazi po službenoj dužnosti, trebalo je, temeljem čl. 482. ZKP/08-I, odlučiti kao u izreci.

Zagreb, 5. ožujka 2020.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v. r.